

گزارش «وطن امروز» از لزوم برگزاری هر چه سریع تر جلسه شورای عالی کار و بازنگری در نحوه تعیین دستمزد کارگران برای سال ۱۴۰۱

کارگران منتظر تغییر

متوسط هزینه کل سالانه یک خانوار شهری و روستایی

سال	شهری	روستایی
متوسط هزینه کل (تومان)	درصد تغییر نسبت به سال قبل	درصد تغییر نسبت به سال قبل
۱۳۹۰	۱۳,۴۷۴,۹۰۰	-
۱۳۹۱	۱۶,۷۴۱,۰۰۰	۲۴/۲
۱۳۹۲	۲۱,۰۶۲,۳۰۰	۲۵/۸
۱۳۹۳	۲۴,۰۱۴,۷۰۰	۱۴
۱۳۹۴	۲۶,۷۵۱,۶۰۰	۱۱/۴
۱۳۹۵	۲۸,۹۶۱,۰۰۰	۸/۳
۱۳۹۶	۳۳,۵۳۸,۶۰۰	۱۵/۸
۱۳۹۷	۴۰,۲۷۲,۳۰۰	۲۰/۱
۱۳۹۸	۴۸,۶۴۳,۹۰۰	۲۰/۸
۱۳۹۹	۶۳,۴۶۸,۶۰۰	۳۰/۵

متوسط درآمد یک خانوار شهری و روستایی

سال	شهری	روستایی
متوسط درآمد (تومان)	درصد تغییر نسبت به سال قبل	درصد تغییر نسبت به سال قبل
۱۳۹۰	۱۳,۳۰۱,۱۰۰	-
۱۳۹۱	۱۶,۷۲۴,۱۰۰	۲۸/۲
۱۳۹۲	۲۰,۴۵۴,۹۰۰	۲۲/۲
۱۳۹۳	۲۴,۱۳۱,۸۰۰	۱۸
۱۳۹۴	۲۷,۸۸۷,۲۰۰	۱۵/۶
۱۳۹۵	۳۱,۷۲۱,۰۰۰	۱۳/۷
۱۳۹۶	۳۶,۶۹۴,۷۰۰	۱۵/۷
۱۳۹۷	۴۳,۴۹۰,۵۰۰	۱۸/۵
۱۳۹۸	۵۴,۱۰۰,۷۰۰	۲۴/۴
۱۳۹۹	۷۴,۶۷۶,۴۰۰	۳۸

حداقل دستمزد و نرخ تورم (سال پایه ۱۳۹۵) طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰

سال	حداقل دستمزد (تومان)	درصد تغییر	نرخ تورم
۱۳۹۱	۳,۸۹,۷۰۰	۱۸	۲۹/۵
۱۳۹۲	۴,۸۷,۱۲۵	۲۵	۲۲/۸
۱۳۹۳	۶,۰۸,۹۱۰	۲۵	۱۴/۶
۱۳۹۴	۷,۱۲,۴۲۵	۱۷	۱۱/۱
۱۳۹۵	۸,۱۲,۱۶۶	۱۴	۶/۹
۱۳۹۶	۹,۲۹,۹۲۱	۱۴/۵	۸/۲
۱۳۹۷	۱۱,۱۱۲,۲۶۹	۱۹/۵	۲۶/۹
۱۳۹۸	۱,۵۱۶,۸۸۱	۳۶/۵	۲۴/۸
۱۳۹۹	۱,۸۳۵,۴۲۶	۲۱	۳۶/۴
۱۴۰۰	۲,۶۵۵,۴۹۵	۳۹	۴۵/۸

نسبت حداقل دستمزد سالانه کارگران به متوسط درآمد سالانه یک خانوار شهری و روستایی

سال	حداقل حقوق و دستمزد سالانه کارگران (تومان)	متوسط درآمد سالانه خانوار شهری (تومان)	نسبت حداقل دستمزد سالانه کارگران به متوسط درآمد سالانه یک خانوار شهری (درصد)	نسبت حداقل دستمزد سالانه کارگران به متوسط درآمد سالانه یک خانوار روستایی (درصد)
۱۳۹۰	۴,۰۱۸,۶۵۰	۱۳,۳۰۱,۱۰۰	۳۰/۸	۵۰/۴
۱۳۹۱	۴,۷۵۴,۳۴۰	۱۶,۷۲۴,۱۰۰	۲۸/۴	۴۶/۹
۱۳۹۲	۵,۹۶۶,۶۷۰	۲۰,۴۵۴,۹۰۰	۲۹	۴۸/۹
۱۳۹۳	۷,۴۰۸,۴۰۵	۲۴,۱۳۱,۸۰۰	۳۰/۷	۵۳/۳
۱۳۹۴	۸,۶۶۷,۸۳۷	۲۷,۸۸۷,۲۰۰	۳۱/۱	۵۳/۸
۱۳۹۵	۹,۹۰۸,۴۲۵	۳۱,۷۲۱,۰۰۰	۳۱/۲	۵۶
۱۳۹۶	۱۱,۳۱۲,۱۶۰	۳۶,۶۹۴,۷۰۰	۳۰/۸	۵۶/۱
۱۳۹۷	۱۳,۵۲۰,۴۳۹	۴۳,۴۹۰,۵۰۰	۳۱/۱	۵۸
۱۳۹۸	۱۸,۴۵۵,۳۸۵	۵۴,۱۰۰,۷۰۰	۳۴/۱	۶۲/۱
۱۳۹۹	۲۲,۳۲۹,۳۰۹	۷۴,۶۷۶,۴۰۰	۳۰	۵۳/۳

ضرورت تشکیل ماهانه جلسات شورای عالی کار

شد اما به دلیل فراهم نبودن زیرساخت‌های لازم، این طرح با شکست مواجه شد. وی دستمزد منطقه‌ای را نه تنها تأیید می‌کند و معتقد است دستمزد منطقه‌ای باید در چارچوب خاصی اجرا شود. در واقع ابتدا باید زیرساخت‌های لازم برای اجرای آن فراهم شود. علاوه بر این باید آسیب‌شناسی‌های لازم برای پیشگیری از تبعات منفی و احتمالی آن به صورت گسترده و با توجه به شرایط هر منطقه انجام شود، در غیر این صورت تعیین دستمزد منطقه‌ای منجر به مهاجرت کارگران شده و معضلات بیشتری را برای این قشر ایجاد می‌کند.

اصلاح ترکیب اعضای شورای عالی کار از دیگر مواردی است که نماینده جامعه کارگری ضمن اشاره به آن می‌گوید: یکی از مطالبات جامعه کارگری اصلاح ترکیب اعضای شورای عالی کار است، در حال حاضر دولت که خود بزرگ‌ترین کارفرما محسوب می‌شود یکی از ۳ ضلع شورای عالی کار است و این امر می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها و مصوبه‌های این شورا به نفع جامعه کارفرمایان تأثیرگذار باشد. البته در ترکیب اعضای جامعه کارگری نیز باید تغییراتی رخ دهد، چرا که در دولت قبل، تنها نماینده یکی از تشکلهای کارگری در شورای عالی کار حق رأی داشت که این امر نیز باید اصلاح شود.

قشر آسیب‌پذیر مجبور به کار کردن در جاهای دیگر شوند، می‌افزاید: نکته حائز اهمیت این است که بخش قابل توجهی از کارگران حتی برای دریافت حقوق ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار تومانی باید در اطراف تهران یا کلاتشهرها مشغول به کار شوند که این میزان دستمزد برای آنها مقرون به صرفه نیست، در نتیجه کارگر به ناچار برای تأمین هزینه‌های معیشت در جاهای مختلف مشغول به کار می‌شود.

وی ادامه می‌دهد: سال ۱۴۰۰ همزمان با تشکیل دولت سیزدهم، موضوع تشکیل ماهانه جلسات شورای عالی کار از سوی جامعه کارگری مورد تأکید قرار گرفت. هر چند تاکنون در این زمینه هیچ اقدامی رخ نداده است اما امیدواریم با برگزاری منظم این جلسات، موضوع تعیین دستمزد کارگران به پایان سال موکول نشود، در غیر این صورت جامعه کارگری سال آینده نیز متضرر خواهد شد.

■ زیرساخت دستمزد منطقه‌ای فراهم نیست

تاجیک در ادامه به موضوع دستمزد منطقه‌ای اشاره می‌کند و می‌گوید: این موضوع طی یکی دو سال اخیر مطرح شده است و در این راستا نیز در ماه ۴۱ قانون کار تصریح شده که تعیین دستمزد باید بر اساس صنایع و مناصب مختلف باشد. اما نگاهی به تاریخ ایران نشان می‌دهد در دوره پهلوی نیز موضوع دستمزد منطقه‌ای مطرح و اجرا

و دولت رسید، می‌گوید: با وجود آنکه هزینه معیشت خانوار کارگری رقمی بیش از ۷ میلیون تومان است اما زمانی که در شورای عالی کار این رقم تصویب شد، نمایندگان قشر کارگر به دلیل ضرورت اجماع میان اعضای شورا از یک سو و رعایت موضوع سه‌جانبه‌گرایی از سوی دیگر، این رقم را پذیرفتند در حالی که طبق گزارش رسمی خط فقر در ایران که از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی منتشر شده، خط فقر سال ۹۹ نسبت به سال قبل از آن، ۳۸ درصد افزایش داشته است.

به گفته تاجیک، با یک محاسبه ساده می‌توان دریافت حداقل حقوق دریافتی یک کارگر در سال ۱۴۰۰ که معادل ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان است، تنها یک‌سوم هزینه زندگی را پوشش می‌دهد. مضاف بر اینکه این رقم به عنوان دستمزد تمام وقت از سوی کارفرما پرداخت می‌شود. بنابراین باید گفت این میزان حقوق دریافتی برای یک کارگر تمام‌وقت یک فاجعه است.

وی با بیان اینکه تعیین حداقل دستمزد کارگران باعث شده این

کارگران جلسات شورای عالی کار به صورت ماهانه برگزار شود اما متأسفانه در تمام سال‌های گذشته جلسات تعیین دستمزد به روزهای پایانی سال موکول شد و در نهایت هم نتیجه این جلسات به ناچار مورد تأیید جامعه کارگری قرار گرفت. تاجیک معتقد است موکول کردن جلسات شورای عالی کار به روزهای پایانی سال، به یک روند تکراری تبدیل شده است که مطمئناً اگر در سال جاری نیز وضع بر همین سبک و سیاق ادامه داشته باشد، نتیجه مطلوب و خروجی مناسبی نخواهد داشت. از این روز از دولت سیزدهم که دولتی مردمی نامیده شده توقع هست با توجه به شرایط اقتصادی کشور و فشار مضاعفی که بر جامعه کارگری تحمیل می‌شود، تشکیل جلسات شورای عالی کار را در اولویت برنامه خود قرار دهند.

■ فاجعه دستمزد کارگران

نماینده کارگران در شورای عالی کار با اشاره به تعیین رقم ۷ میلیون تومان برای هزینه زندگی کارگران که به تأیید و تصویب نمایندگان کارگری، کارفرمایی

محمدرضا تاجیک، نماینده کارگران در شورای عالی کار در گفت‌وگو با «وطن امروز» درباره افزایش دستمزد کارگران در نیمه دوم سال و اما و اگرهایی که در این باره مطرح است، با رد این موضوع می‌گوید: مسأله ترمیم دستمزد باید در چارچوب خاصی و با سازوکار مشخصی تعیین شود. برای افزایش دستمزد در وهله نخست باید شورای عالی کار تشکیل شده و یک توافق دسته‌جمعی میان اعضای شورا شکل بگیرد. این در حالی است که متأسفانه در دولت گذشته جلسات شورای عالی کار هیچ‌گاه به صورت منظم و ماهانه برگزار نشد و در دولت سیزدهم نیز تاکنون وضع بر همین منوال بوده است.

به گفته وی، اگرچه با توجه به دو تصویب ذیل ماده ۴۱ قانون کار، مبنای تعیین دستمزد محاسبه نرخ تورم و هزینه معیشت خانوار است اما با وجود تورم افسارگسیخته‌ای که بر کشور حاکم است، میزان دستمزد کارگران همان مقداری است که در پایان سال ۹۹ تعیین شده است. لذا به عنوان نمایندگان جامعه کارگری معتقدیم تا دیر نشده هر چه سریع‌تر باید چاره‌ای برای وضعیت معیشت و دستمزد کارگران اندیشیده شود.

وی می‌افزاید: این گلابه همواره در دولت قبل وجود داشت و ما بارها و بارها تأکید کردیم که برای حل معضلات معیشتی

پرداخت حقوق و دستمزد، بر مدار حمایت از کارفرما بوده است. البته این به معنی نادیده گرفتن حق کارفرمایان نیست، چرا که کارفرمایان هم به دلیل مشکلات اقتصادی متعدد و مسائل بیمه و مالیات و دستمزد و... معمولاً کار سخت و دشواری برای حفظ مشاغل و پرداخت دستمزد کارگران دارند. در نتیجه اینجاست که دولت به عنوان میانجی و شخص ثالث در شورای عالی کار باید به گونه‌ای عمل کند که رضایت دو سوی ماجرا در تعیین میزان افزایش دستمزد جلب شود.

■ مارتین دستمزد و تورم

همان‌طور که گفته شد حداقل دستمزد تعیین شده برای کارگران باید متناسب با نرخ تورم سالانه باشد. همچنین طبق قانون، حداقل دستمزد نباید کمتر از هزینه سبد معیشتی کارگران باشد؛ این در حالی است که نرخ تورم را بانک مرکزی مشخص می‌کند و سبد معیشتی کارگران توسط کمیته دستمزد شورای عالی کار تعریف می‌شود اما افزایش حقوق‌ها متناسب با تورم و هزینه سبد معیشتی نیست.

نگاهی به میزان درصد تغییر حداقل دستمزد کارگران طی سال‌های ۹۱ تا ۱۴۰۰ و مقایسه آن با نرخ تورم سالانه که از سوی مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی منتشر شده است، نشان می‌دهد که در سال ۹۹ حداقل میزان افزایش دستمزد کارگران ۲۱ درصد بوده در حالی که تورم آن سال معادل ۳۶/۴ درصد برآورد شده است. مرکز آمار ایران نرخ تورم سالانه شهر یورماه سال جاری را ۴/۵۸ درصد اعلام کرده است در حالی که حداقل میزان افزایش دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۰ معادل ۳۹ درصد بوده است. کارشناسان اقتصادی پیش‌بینی می‌کنند با توجه به افزایش نرخ تورم تا پایان سال ۱۴۰۰، افزایش دستمزد کارگران متناسب با نرخ تورم ضروری است و لذا باید شورای عالی کار برای برگزاری جلسه تعیین میزان افزایش دستمزد کارگران در سریع‌ترین زمان ممکن اقدام کند.

ضرورت برگزاری جلسات ماهانه شورای عالی کار

رئیس مجمع نمایندگان کارگران استان تهران البته گفته است ترکیب و ساختار شورای عالی کار نیز باید اصلاح و جلسات شورای عالی کار برای پرداختن به مشکلات معیشتی کارگران باید به صورت ماهانه برگزار شود. محمدرضا تاجیک با تأکید بر اینکه یکی از درخواست‌های نمایندگان کارگری این است که هر ماه جلسه شورای عالی کار برگزار شود، از عدم توجه دولت قبل به این موضوع انتقاد کرد و گفت: به‌رغم اینکه این درخواست بارها اعلام و از طریق رسانه‌ها عنوان شد اما در دولت گذشته سالانه تنها ۳ جلسه شورا برگزار و جلسات تعیین دستمزد نیز همیشه به آخر سال موکول می‌شد. در جلسه شورای عالی کار در پایان سال ۹۹، حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۰ با ۳۹ درصد افزایش نسبت به سال ۹۹ به غیر از سایر مزایای مستمر معادل ۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۴۹۵ تومان اعلام شد اما آنجا که نرخ تورم در ماه‌های اولیه سال جاری افزایش چشمگیری داشت، رئیس‌جمهور بر ضرورت افزایش حقوق کارگران در ۶ ماه دوم سال تأکید کرد. در این راستا حتی زمه‌مهایی از افزایش مجدد ۱۰

